Ajankohtainen energiapolitiikan tilanne EU:ssa ja Suomessa

Eduskunnan Talousvaliokunnan kuuleminen 1.3.2022

1.3.2022

Pia Oesch
Huoltovarmuuskeskus, johtaja

HUOLTOVARMUUSKESKUS

ENERGIAHUOLLON VARAUTUMINEN ON KATTAVAA

Polttonesteet

- 80 % Suomessa jalostettavasta **raakaöljystä** tuodaan Venäjältä, mutta sitä **voidaan tuoda muualtakin** (Pohjanmeri).
- **Öljytuotteiden** tuonnin estyminen Venäjältä saattaa aiheuttaa hintapiikin, mutta **tuontia on muualtakin kuin Venäjältä ja saatavuus on arvioitu hyväksi**. Lisäksi yritysten velvoitevarastot ja valtion varmuusvarastot riittävät 5 kk keskimääräiseen käyttöön.

Maakaasu ja LNG

- **Maakaasusta** tulee lähes 80 % Venäjältä, lisäksi osin välillisesti Baltian kautta. **Maakaasun saatavuushäiriöihin on varauduttu korvaavin polttoainein** (mm. öljy); yhtiöiden velvoitevarastot ja valtion varmuusvarastot riittävät 5 kk keskimääräiseen käyttöön. Balticconnector turvaa maakaasun saantia, joka on erityisen tärkeää osalle teollisuustuotantoa.
- LNG:n saatavuus Suomeen vaatii esteetöntä laivaliikennettä. LNG-varastomme ovat hyvin rajalliset (Pori ja Tornio). LNG:n tuonti on mahdollista höyrystettynä Balticconnectorin kautta Baltiasta.

Kivihiili

- Noin puolet Suomen **kivihiilituonnista** on Venäjältä. Kivihiilen osuus energiantuotannosta on pienentynyt poistuen tuotannosta lähivuosina kokonaan. **Kivihiiltä voidaan hankkia vastaava määrä maailmanmarkkinoilta.**

Sähkö

- **Sähköhuollossa** venäläisen tuontisähkön määrä on <10% ja **sähköjärjestelmämme toimii normaalioloissa ilman Venäjän tuontia**. Sähkön tuontirajoitus Venäjältä ja **samanaikainen muu iso sähköjärjestelmän häiriö** saattaisi **ääritapauksessa** laukaista tarpeen ohjata kulutusta **kierrättämällä sähkökatkoja**. *HUOM! Tehoreservilaitosten käyttömahdollisuus päättyy 28.2.; OL3 aikataulu 31.7.2022*

Lämpö

- **Lämmöntuotannon riippuvuus puupolttoaineista (37 % kaukolämmön tuotannosta) ja niiden tuonnista on kasvanut.** Energiapuun osalta ei ole huoltovarmuusmenettelyjä, kuten turva-, velvoite- tai varmuusvarastointia. Metsähakkeesta 20 % tuodaan Venäjältä, minkä **korvaaminen kokonaan kotimaisella tuotannolla ei ole toteutettavissa nopealla aikataululla**.
- **Kesäaikainen korjuu (puu + turve) on käynnistettävä tehostetusti varautumiseksi seuraavaan talvi-/lämmityskauteen. Varautuminen kotimaisin polttoainein parantaa valmiuttamme ja kasvattaa energiaomavaraisuuttamme.**

Varautumistyö on kattavaa – yhteistyö elinkeinoelämän ja viranomaisten välillä huoltovarmuusorganisaatiossa on saumatonta

ENERGIAHUOLLON VARAUTUMISEN KATSE KOTIMAISIIN POLTTOAINEISIIN

- Puu on Suomen eniten käytetty energialähde, yhteiskunnassa yli kolmannes kaukolämmön tuotannosta perustuu puupolttoaineisiin. Metsähake korvaa energiakäytössä enenevässä määrin kivihiiltä ja turvetta.
- Metsähakkeen käyttö energiantuotannossa vuonna 2020 oli 7,6 milj.m^3 (yli 15 TWh); tuontia oli 24 %, ja tästä pääosa (80 %) Venäjältä. **Tuonnin tyrehtyminen Venäjältä olisi korvattavissa nopeasti turpeella tai mahdollisesti tuonnilla muualta, sekä pidemmällä aikavälillä kotimaisella puulla.**
- Venäjä asetti vuodenvaihteessa 21/22 havusellupuun tuontikiellon, lisäksi Venäjällä esityksiä hakkeen viennin mahdollisista rajoituksista; tuonnissa on ollut viimeisten kuukausien aikana ongelmia; viiveitä ja tilausten perusteettomia peruutuksia.
- Energiapuun osalta ei ole huoltovarmuusmenettelyjä, kuten turva-, velvoite- tai varmuusvarastointia. **Kesäaikainen korjuu (puu + turve) on käynnistettävä tehostetusti varautumiseksi seuraavaan talvi-/lämmityskauteen. Varautuminen kotimaisin polttoainein kasvattaa omavaraisuuttamme.**

ENERGIAHUOLTOVARMUUDEN TURVAAMISEN PERUSTA

Toimialan toimitusvarmuus rakentaa huoltovarmuuden kivijalan

- Huoltovarmuuskriittisten toimijoiden varautuminen ja tekninen toimitusvarmuus
- Korvaavat vaihtoehdot erilaisissa saatavuus- ja käyttötilanteissa
- Kehittynyt infrastruktuuri ja logistiikka

Avoimet ja toimivat energiamarkkinat turvaavat toimitus- ja huoltovarmuutta

- Markkinaperusteinen toiminta
- Hajautettu ja monipuolisiin energiantuotannon ja –hankinnan lähteisiin perustuva järjestelmä
- Riittävä kotimaisuusaste ja omavaraisuus

Vakaa säädöspohja, yhteistyö ja polttoainevarastointi tuovat lisäturvaa

- Tuontipolttoaineiden varmuus- ja velvoitevarastointi sekä sopimuspohjainen turpeen turvavarastointi
- Lainsäädäntö, ohjaustoimet ja säännöstely
- Kansainväliset sopimukset ja kv-yhteistyö

KIITOS

Pia Oesch
Johtaja, energiaosasto

Yhteystiedot

HUOLTOVARMUUSKESKUS

Huoltovarmuuskeskus

Aleksanterinkatu 48A, 7 krs.
FI-00100 HELSINKI
Puh: 02950 51000

VARMUUDEN VUOKSI

- nesa.fi
- huoltovarmuus.fi
- varmuudenvuoksi.fi